

Veto

Mannen! Mannen! Nu zullen wij het hier es komen vertellen se. De Senioren van Ekonomika hebben pas een nieuw BAR verkozen. En ze zitten d'er allemaal zelf in. En den Taf heeft allemaal zo van die graffiti op de muren gemaakt, en nu zegt Jackie dat die van hem zijn. En toen kwam d'er nog een fanfare. Jongens, we waren zat zenne, zát! Pinten pakken in de BAR's, pagina's 4, 5 en 10.

Niet alleen de Veto-redakteurs staan in Leuven en in verre omstreken bekend als kritisch en recht voor de raap. Ook in andere geledingen van de studentenbeweging kennen ze er wat van. Hitsig en bitsig zijn ze, de jongens van Kringraad. De pen gedrenkt in vitriool. Dat zien we graag. De rektor niet. 't Is te zeggen, hij houdt er niet van als anderen zijn slogans voor hem verzinnen. Hij is hier toch zeker de rektor, en niemand anders. Coensuur op pagina 3.

Wij zijn natuurlijk óók bitsig. Wij gaan pas echt ons boekje te buiten als er weer eens over censuur gesproken wordt. Dan maken we het echt te gortig, hitsig als we zijn. Seks dus. Of beter nog, porno. Hele pagina's vol. Mèt foto's. Van een minister en een burgemeester. Oprukken naar pagina 7.

Eindelijk zijn ze er weer. Nee, niet de studenten, die kunnen ze hier in Leuven missen als de pest. De Zoekertjes dus. De uitlaaklepp van alle gefrustreerde Leuvense middenstanders. We krijgen er elke week honderden binnen, maar we plaatsen alleen de minst pijnlijke. Of wil u misschien kostendelend tesissen typen met de jongens van de Roze Drempeel, in een aftandse tweedehands kamionnette in de regio Achel-Overpelt. Stuur dan maar een zoekertje, wij vinden de geschikte partner voor u. Waarschijnlijk hebben we hem/haar al. Op pagina 11, Wendel.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 2, DINSDAG 2 OKTOBER 1990

OPENING - Het Akademiejear werd dit jaar geopend met een paar opmerkelijke speeches. Zowel het wetenschappelijk personeel als de rektor richtten zich in hun toespraak naar minister Coens, die een nieuw dekreet voor het universitair onderwijs aan het voorbereiden is. Ze staken daarbij hun ongenoegen over de huidige toestand van de universiteit niet onder stoelen of

banken. Tussen beide toespraken in gaven ook de studenten uiting aan hun groeiende onrust. De studentenspeech ging zeker niet onopgemerkt voorbij, al was het maar dat er in de uiteindelijke versie wat mee geknoeid werd. In deze Veto lees je alles over de toch wel boeiende start van het nieuwe jaar.

(Foto's Dirk Boeckx)

De opening van het akademiejear is met de jaren uitgegroeid tot een media-gebeuren. Niet dat er elk jaar nieuws te rapen valt op de academische zitting, traditioneel is het feit *an sich* voor de persjongens al voldoende spektakulair om er aandacht aan te besteden. Wanneer er dan, zoals dit jaar, toch ferme taal gesproken wordt, is dat meteen voorpaginanieuws. En er werd inderdaad fors uitgehaald naar de ter plaatse verzamelde eenheden. Akademische overheid, de vereniging van het Wetenschappelijk personeel (Lovan) en studenten waren voor de verandering roerend eensgezind in hun aanklacht tegen de plannen om te besnoeien in de begroting voor het universitaire onderwijs - al mochten er in de studentenspeech geen namen genoemd worden, en al werden er andere klemtonen gelegd. De konklusie was dan ook dezelfde: er is meer geld nodig om een degelijk universitair onderwijs te garanderen, en de huidige onderwijspolitiek is niet langer te tolereren.

De opening van het akademiejear verloopt sinds jaar en dag volgens een vast stramen. In de vroege ochtend vertrekt de stoet van de Akademische Overheid en de togati vanuit de Universiteitshal naar de Sint-Pieterskerk, alwaar de eucharistieviering wordt bijgewoond.

Verder gaat het daarna stoetsgewijs naar de Akademische zitting, sinds vorig jaar in de Pieter de Somer-Aula. De verwelkoming alleen al duurt een kort lesuurtje, onze rektor staat er namelijk op alle genodigden bij naamafroeping persoonlijk te begroeten. Verder komen in het

Opening van het Akademiejear Toch autonomie en eigen verantwoordelijkheid

welkomstwoord ook kort alle onderwerpen aan bod die niet in de latere openingsrede opgenomen zijn.

Galilei

Daarbij deed de rektor alvast enkele opgemerkte uitspraken. Dillemans ging in korte bewoordingen in op het pauselijke dokument over de katholieke universiteiten. De KU Leuven had overigens meegewerkt aan de totstandkoming van het dokument. De rektor vindt dat in die tekst de academische vrijheid, de researchvrijheid en de gewetensvrijheid van de onderzoeker voldoende worden gewaarborgd. "Galilei wenst ons geluk vanuit zijn graf", alleen, zo voegde Dillemans er nog aan toe, is dat nog niet het geval voor de theologie. Bovendien is het normatieve karakter van de tekst en de eenheid die daarmee wordt nagestreefd niet aan de KU Leuven besteed.

Dillemans plaats tegenover eenheid niet verscheidenheid. Ook de gelijkschakeling tussen geloof en etiek werd door Dillemans betreurd. Het waren zowaar de eerste echt kritische geluiden bij het herderlijke schrijven.

Dan was de tijd gekomen voor de rektor om het woord te verlenen - het zeer vrije woord, zoals hijzelf benadrukte - aan de vertegenwoordiger van het wetenschappelijk personeel en aan

de studentenvertegenwoordiger (per vergissing aangekondigd als een vertegenwoordiger van Kringraad, niet van Loko). Een erg cynische opmerking, als je bedenkt dat een half uurtje eerder dat zeer vrije woord met een ingreep in de studentenspeech nog eens beknot was. Galilei draaide zich maar weer om in zijn graf.

De integrale tekst van de studentenspeech vindt u op pagina 3, mét de rol rond de slatin.

De toespraak van het wetenschappelijk personeel belichtte, net als de andere speeches, de wetgevendende initiatieven die op stapel staan. Het mammoetdekreet heeft ook volgens Raymaekers, de vertegenwoordiger van Lovan, de uitdrukkelijke bedoeling een financiële nul-operatie te zijn. Ook voor de individuele jonge onderzoeker zullen een aantal nieuwe maatregelen zwaar aankomen. Raymaekers pleitte verder voor een echte derde cyclus - geen samenraapsel van vakken uit de tweede cyclus. Universitair onderwijs en onderzoek moet voor jonge mensen voldoende aantrekkelijk zijn, daarvoor moet het juiste intellectuele én materiële klimaat geschapen worden.

Roger

Daarna was het weer aan de rektor om zich bij de algemene klaagzang aan te sluiten. Rektor Dillemans heeft zijn publieke optredens met de jaren duidelij-

bij gewerkt. De eerste academische zitting onder de pas herverkozen rektor heeft niets meer van wat wij van hem gewoon waren. Vlot *causeur*, zoals altijd natuurlijk, maar duidelijk gesterkt door de hernieuwing van zijn mandaat viel Dillemans bitsiger dan ooit tevoren uit naar de Vlaamse regering en de voogdijminister. Zoals kon worden verwacht, nam de rektor als uitgangspunt voor zijn toespraak de weerslag van de nieuwe Vlaamse begroting op het universitaire onderwijs. De titel liet aan duidelijkheid niets te wenschen over: "Wat kan de Vlaamse Universiteiten nog redden?"

Het ongenoegen zit duidelijk diep dit keer. Als Dillemans al enig begrip kon betonen voor het feit dat er op onderwijs bespaard wordt, dan viel hij alvast in zijn inleiding al scherp uit tegen de proportioneel zware inleveringen van de universiteiten, ten opzichte van andere onderwijsnivo's. Het onderwijsbeleid zou in Vlaanderen, onder druk van de syndikaten, bepaald worden door de belangen van de leraren. Bovendien wordt er zwaar ingeleverd op fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, ten voordele van het toegepaste onderzoek zelfs bedrijfs subsidiëring. Een gevolg van partijpolitiek touwtrekken. We waren immers al een klein land, en door de federalisering, aldus Dillemans, zijn we kennelijk alleen maar kleiner geworden. Dat klinkt al anders dan het vroeger "Wat we zelf doen, doen we beter."

Dillemans haalde trouwens erg hard cijfermateriaal aan om zijn stelling

kracht bij te zetten. In de periode '70-'87 stegen de uitgaven per leerling met 23 procent in het basisonderwijs, stabiliseerden ze in het sekundair onderwijs, daalden ze in het Hobu met 12 en in de universitaire sektor met 30 procent. Gevaarlijke cijfers natuurlijk. Maar het gaat ook niet op om te pleiten voor een doordacht onderwijsbeleid enerzijds en te vervallen in korporatisme anderzijds. De onderwijsproblematiek is één. En het is nog maar de vraag of de kwaliteit van het universitaire onderwijs er op de lange duur mee gediend zou zijn als men het geld voor de uniëts op andere onderwijsnivo's zou gaan halen. Dan zou men in de val van de *verdeel-en-heers*-politiek trappen.

Oplossingen

Toch ziet Dillemans oplossingen. Hij onderscheidt drie nivo's waarop gewerkt moet worden om het Vlaamse universitaire onderwijs uit het pas geschetste moeras te tillen. Een eerste nivo is natuurlijk het financiële. Er moet meer geld voor onderwijs komen, maar Dillemans toont zich realistisch, zij het op een niet mis te verstane manier: "De politieke weerstand van de feitelijke machts-groepen tegen substantiële saneringen in de grote traditionele posten en het nieuw Vlaams materialisme van eerste generatie - gearriveerden zonder korresponderende kulturele traditie - zullen nog jaren de immateriële investeringen in wat iedereen nochtans onze enige rijkdom noemt (de grijze stof en de jeugd) blijven hypotekeren, zeker in vergelijking met het buitenland."

De rektor lanceerde dan ook een oproep naar het Vlaams bedrijfsleven en alle sociale partners om samen met de universiteiten wat hij noemt een Vlaams pakt voor Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek te sluiten.

Een tweede nivo van reflectie over de

Financiering van de universiteit Het sekreet van Coens

Aan het begin van vorig academiejaar kondigde Gemeenschapsminister van Onderwijs Daniël Coens aan dat hij grootse plannen had voor het universitair onderwijs. Geen klein dekreetje, maar een heus, alomvattend mammoeddekreet. Sindsdien is er van die plannen niet veel meer vernomen. Nochtans is er op het kabinet druk gewerkt en hebben ook de rektoren via de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) hun zegje kunnen doen. Ondanks een informatiestop, hebben wij toch al het een en ander over dit mammoeddekreet vernomen.

Vorig academiejaar heette het dat niet alleen zou gewerkt worden aan een nieuw financieringsmodel voor de universiteiten, maar dat ook een aantal andere problemen zouden worden aangepakt. De wet op de academische graden, de invoering van een kredietpuntenstelsel en het toelatingsbeleid aan onze universiteiten. Deze al lang aanslepende problemen zouden voor eens en voorgoed opgelost worden. Na een tijdje werd echter vernomen dat de minister zich zou beperken tot de financiering van de universiteiten.

Er wordt op dit ogenblik dus gewerkt aan een herziening van de wet van 27 juli 1971 op de financiering van de universiteiten. De verschillende voorstellen en versies volgen elkaar snel op, want het is duidelijk dat de totstandkoming van zulk belangrijk dekreet een spel is van geven en nemen: tussen de overheid en de universiteiten, tussen de staats- en vrije universiteiten, tussen de katholieke en de vrijzinnige. Het uiteindelijk bereikte voorstel zal dan waarschijnlijk ook een staaltje zijn van Belgische compromispolitiek. Met de informatie die we uit verschillende bronnen hebben samengesteld, kunnen we toch al een aantal inhoudelijke punten aanwijzen.

Allereerst is er de autonomie van de rijksinstellingen (RUG en RUCA). De Gemeenschapsminister, als Inrichtende Overheid, oefent een permanent toezicht uit op deze instellingen, wat leidt tot een te sterke bevoogding en een te weinig soepel beleid door de instelling zelf. Dit zou veranderen. Niet alleen veranderen de rijksinstellingen van naam door weglating van de 'R', ze krijgen ook een veel grotere autonomie inzake personeelsbeleid, investeringen, programma-opbouw, enzovoort. Ze krijgen bijgevolg een statuut dat vergelijkbaar is met dat van de vrije instellingen. Dit is niet alleen goed voor deze voormalige rijksinstellingen zelf, maar betekent ook een verbetering van de verhouding met de vrije instellingen. De minister blijft wel Inrichtende Overheid.

Wat de financieringsmodellen betreft, moeten we een onderscheid maken tussen de financiering van de werking en die van de investeringen. De huidige financiering van de werking gebeurt op basis van de studentenaantallen. In het

willekeur van de Minister. Bovendien werden de kredieten verdeeld volgens de door Leuven zo verfoede 'quatre quarts'. Dit betekende dat het totale bedrag opgesplitst werd in één helft voor Wallonië en één helft voor Vlaanderen, waarvan nog eens één helft (dus een kwart) ging naar de staatsinstellingen en de andere naar de vrije instellingen. In het ontwerpdekreet zou worden voorgesteld om de investeringen rekurrent te maken, wat inhoudt dat er jaarlijks een bepaald bedrag zou komen. Bij de verdeling zou rekening gehouden worden met vaste objectieve criteria, zoals het aantal studenten, indices van bouwkosten per vierkante meter, zodat de financiering niet meer afhankelijk is van arbitraire ministeriële beslissingen, en zodat er in de toekomst een eenvoudiger investeringsbeleid kan worden uitgestippeld.

Een vierde luik behelst het personeelsbeleid aan de universiteiten. Hier bevat het ontwerpdekreet een aantal duidelijke verbeteringen. Wat het Academisch en Wetenschappelijk Personeel betreft (AWP), krijgen de universiteiten een grotere bevoegdheid bij benoemingen. Bovendien zou men enige ruimte toelaten voor een meer geëigende salariering. Vastbenoemde WP-leden zouden ook snel in het AP kunnen opgenomen worden. Dit betekent dus dat men WP-leden meer perspectief op een academische carrière zal kunnen bieden en de grote aantrekkingskracht die van de bedrijfswereld uitgaat omwille van de grote loonsverschillen, zal kunnen afzwakken.

Tenslotte heeft het dekreet ook voor het Administratief en Technisch Personeel een aantal interessante verbeteringen in petto. Zo krijgen de universiteiten een grotere autonomie bij bevorderingen en aanwerving, en worden de statuten van personeel dat op werkingstoelagen of patrimoniumprijzen wordt betaald, beter op elkaar afgestemd.

Brugge

Voldoende financiële middelen uitrekken voor het universitair onderwijs is een noodzaak, maar het geld moet ook goed besteed worden. En daar rijpt het schoentje nogal eens: het onderwijs en onderzoek moet kwalitatief hoogstaand zijn. Daarom wil de Minister, naar het voorbeeld van Nederland, zogenaamde visitatiecommissies oprichten. Dit zijn commissies samengesteld uit een aantal experts van verschillende universiteiten, die fakulteiten en departementen uit hun vakgroep zullen doorlichten op het vlak van de kwaliteit van het onderzoek en onderwijs. Evaluatie van de kwaliteit heeft natuurlijk slechts zin als de nodige besluiten worden getroffen en uitgevoerd. Zoals kan zelfs leiden tot de afschaffing van hele afdelingen, aldus een kabinetmedewerker van de Minister op het Algemeen Nederlands Congres in Brussel (22 september). De vraag is of men in Vlaanderen even ver zal durven gaan als in Nederland, waar men effectief is overgegaan tot het opdoeken van hele fakulteiten omwille van een duidelijk gebrek aan kwaliteit.

Het is niet alleen interessant om weten

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met +1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Kalafon

Veto
s Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 2
2 oktober 1990

Ver. uitg. **Stef Wauters**,
s Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredaktie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**
Redaktie:
Luc Janssens, Walter Pauli, Johan Reyniers, Jan Van der Linden
Doka:
Hielke Grootendorst, Rob Stevens, Leen Van Lindt
Tekeningen:
Arnulph

Lay-out en vormgeving:
Dirk Boeckx, Donatienne Brasseur, Krista De Mey, Freddy De Preter, Kirsten Frederickx, Koen Hendrickx, Luc Janssens, Walter Pauli, Ronny Tielen, Jan Van der Linden, Stef Wauters
Medewerkers:
Dirk Boeckx, Freddy De Preter, Krista De Mey, Gerd De Meyer, Kirsten Frederickx, Michel Kempeneers, Winde Nulens, Piet Schreurs, Ronny Tielen, Ria Vandermaesen, Etienne Wynants
Eindredaktie:
Koen Hendrickx en Stef Wauters

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij **Rotatyp Brussel**
Opplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Piet Schreurs

Vakature

De Algemene Vergadering van Kringraad zal op vrijdag 12 oktober overgaan tot de verkiezing van de volgende studentenvertegenwoordigers (m/v) voor het academiejaar 1990-91:

- 1 vertegenwoordiger in de Academische Raad voor de groep Humane Wetenschappen;
 - 3 vertegenwoordigers voor de Onderwijsraad waarvan 1 uit de groep Biomedische Wetenschappen, 1 uit de groep Humane Wetenschappen A (Economie, Rechten, Politiek en Sociale Wetenschappen), en 1 uit de groep Humane Wetenschappen B (Letteren en Wijsbegeerte, Psychologie en Pedagogie, Godgeleerdheid en HIW);
 - 2 vertegenwoordigers voor de Interfakultaire Commissie voor Aggregatie (ICA), waarvan 1 behorende tot de groep Positieve of Biomedische Wetenschappen en 1 behorende tot de groep Humane Wetenschappen A of B.
- In aanmerking voor deze mandaten komen alle studenten van de KU Leuven die aan volgende voorwaarden voldoen:
- 1. De kandidaten moeten in de loop van het

vorig academiejaar of het academiejaar 1988-89 in één zitting geslaagd zijn. Kandidaten voor de Onderwijsraad moeten bovendien een jaar lid geweest zijn van een POC of Fakulteitsraad.

- 2. Van de kandidaten wordt een gedegen kennis verwacht in de POK, Fakulteitsraad, Didactische Commissie, Centrum voor Aggregatie, Onderwijswerkgroup van de kring, presidium of Kringraad. Op basis van zo'n ervaring moeten zij grondig op de hoogte zijn van de problematiek inzake onderwijs en medebeheer in het algemeen, of hun toekomstig werkingsdomein in het bijzonder.
- 3. De kandidaten moeten bereid zijn om hun functie op te nemen volgens de geplengedopen van Kringraad. Dit wil zeggen:
 - De vertegenwoordigers worden ex officio lid van de Algemene Vergadering van Kringraad (zonder stemrecht). Deze vergadering komt tweewekelijks samen op vrijdagavond en werkt rond de belangenverdediging van de studenten inzake medebeheer, onderwijs, aggregatie en internationale studies. Van de vertegenwoordigers wordt verwacht dat zij dit lidmaatschap opnemen met zin voor initiatief.
 - De vertegenwoordigers volgen van dichtbij het tot stand komen van de standpunten op de AV door bijvoorbeeld actieve inzet in de werkgroepen die zich bezighouden met deze problematiek.
 - De vertegenwoordigers verwoorden en ver-

dedigen het standpunt van de AV van Kringraad naar de Academische Raad, Onderwijsraad en ICA, en omgekeerd brengen zij ook regelmatig verslag uit van die vergaderingen op de AV (ook schriftelijk).

- De vertegenwoordigers bereiden gezamenlijk (zowel inhoudelijk als wat de te volgen tactiek betreft) de vergaderingen voor, dit om de minieme studenteninspraak maximaal te doen renderen. Ook voor deze specifieke voorbereiding moet tijd vrijgemaakt kunnen worden.
- Combinaties met een zware opdracht binnen de kring (bijvoorbeeld preses) worden over het algemeen afgeraden.
- Een mandaat als vertegenwoordiger houdt ook technisch en administratief werk in, bijvoorbeeld het schrijven en tikken van nota's aan die raden.

De verkiezingen vinden plaats op de Algemene Vergadering van Kringraad op vrijdag 12 oktober om 19.00 u in de congreszaal van het pauscollege. Kandidaturen hiervoor moeten binnen zijn ten laatste op woensdag 10 oktober om 17.00 u.

Alle sollicitaties dienen schriftelijk met CV, motivering en vermelding van de speciale ervaringen die voor Kringraad nuttig kunnen zijn, toekomen op het sekretariaat t.a.v. Victor Dries, s Meiersstraat 5, Leuven. Sollicitanten dienen aanwezig te zijn op de AV van Kringraad waarop de verkiezing plaatsvindt.

Werkbeest voor Kringraad

Wij hebben een halfzijdige betrekking vakant voor een zeer dynamisch persoon (m/v) die beschikt over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten. De kandidaat is op de hoogte van de werking van de AV van Kringraad en haar vertegenwoordiging in de respectievelijke beleidsorganen van de KU Leuven. Hij staat in voor de dagelijkse werking, administratie en begeleiding van de Algemene Vergadering van Kringraad. Hij verzorgt studiewerk aangaande problematieken over universitaire aangelegenheden in het algemeen en universitair onderwijs in het bijzonder. Verder onderhoudt hij contacten met kringvertegenwoordigers en andere aktievelingen in de verschillende fakulteitskringen.

Zijn kontrakt loopt af op 31 augustus 1991. Schriftelijke sollicitaties, met CV motivering en vermelding van de speciale kwaliteiten die voor Kringraad nuttig kunnen zijn, moeten (tenzij anders vermeld) ten laatste woensdag 10 oktober om 17.00 uur op het sekretariaat aangekomen zijn, bij Victor Dries, s Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

Sollicitanten voor de vakature dienen ook aanwezig te zijn op de Algemene Vergadering van Kringraad. Deze gaat die door op 12 oktober om 19.00 u in de congreszaal van het Pauscollege.

De kringen en hun fakbars Met zijn allen naar de Gngorgl

Met de opening van het academiejaar komen ook de fakbars opnieuw tot leven. In de afgelopen dagen kregen de meeste fakbars hun laatste laagjes verf, nieuwe toiletten of dubbel glas, en voor sommigen kwam er een gloednieuwe bar. Momenteel staan ze bij de presidia echter ook in de belangstelling vanwege een uitnodiging van LBK-preses Sjarel Bolckmans. Sjarel wil, om aan de malaise binnen Kringraad te verhelpen, dat leden van de verschillende presidia om de veertien dagen in een andere fakbar samenkomen. Naar het schijnt zijn al een groot aantal kringen ingegaan op zijn uitnodiging om in de Gngorgl een pint te komen drinken. Tijd dus om weer eens wat licht te werpen op het fenomeen fakbar.

Fakbars zijn de studentencafés van de Leuvense kringen. Soms staan ze verder af van de kringen zoals bijvoorbeeld het Huis der Rechten ten aanzien van het Vlaams Rechtsgenootschap (VRG), maar meestal is de werking van fakbar en kring nauw verweven, zoals bij Medika, waar de fakbar binnen de vereniging valt. De bedoeling van een fakbar is een kringkafé te zijn voor de studenten. Er komen bijna uitsluitend studenten over de vloer, en soms wordt het hele boeltje nog volledig op vrijwillige basis door studenten gerund. De tappers drinken gratis en krijgen onder andere in het HDR, Politika, Dulci en Nursika nog een zuipkaart of een andere vergoeding voor bewezen diensten.

Zotter

De manier waarop fakbars worden beheerd, heeft al vaker enkele vragen doen rijzen. In het verleden hadden bijvoorbeeld de psychologen en de pedagogen met schulden te kampen. De Sportzak van Apollonee en de voorloper van de huidige Dulci legden er de boeken bij neer. De kringen deden zich tegen zulke toestanden in door hun bars een vzw-structuur mee te geven.

Dat de prijzen eind september nog niet echt vastliggen, wijst op de soms amateuristische aanpak, maar dat maakt dan ook heel de charme uit. Ondanks de toewijding van heel wat vrijwilligers, blijkt dat een steuntje van hogeraf vaak welkom is. Farma is verbolgen dat haar fakulteit geen helpende hand uitstak bij haar zoektocht naar een nieuw onderkomen, om maar te zwijgen over financiële hulp. Het Schisma geniet via de kring onrechtstreekse steun van hogeraf.

De Fak (L&W), de Shrink, Politika, HDR, de fakbar van filosofie en Dulci zijn in gebouwen van de universiteit gherbergd. Andere moeten het alleen weten te roeien, zoals Nursika - dat dit jaar met een nieuw beheer gestart is - en Het Schisma. Beide huren een huis, terwijl het kapitaalcrachtige Doc's Bar zichzelf een eigen onderkomen koopt. Een andere mogelijkheid is een overeenkomst sluiten met een of ander kafee, zoals de ekonomen vroeger deden met de Merkuur. Zo is de fakbar van VTK in

kafee Harlekijn in de Naamsestraat gevestigd. Veel fakbars huisvesten ook permanenties die in de loop van het jaar belangrijke diensten verlenen aan de studenten en daarom gerust een steuntje van de universiteit verdienen.

Zoals het hoort voor vzw's, zorgen de meeste fakbars er ook voor dat het teveel verloren gaat in gratis vaten en andere culturele activiteiten. Dat gaat dan van traditionele avondjes - tropical met echt zand op de vloer, Ierse, Italiaanse, klassieke of bluesvonden en trappisten-avondjes - over optredens tot iets bezadigdere schaakavonden, poëziemiddagen of debatten. Het kan allemaal, tenzij je buren je het leven zuur maken. Politika onthoudt zich daarom liever van te luidruchtige optredens. Farma, dat ook van optredens droomt, vreesd de buren, en zij zijn niet de enigen. Ook in de pas opgestarte bar van Ekonomika stromen de klachten van de buren nu al binnen.

Toch blijven heel wat Fakbars een podium voor eigen talent. Sommige fakbars durven dit wel eens vergeten en vervallen daardoor tot gewone kafees, wat natuurlijk niet kan met een vzw-status. Het schisma streeft ernaar een rustige ontmoetingsplaats te zijn, en schrikt er niet voor terug op vraag van een niet klassiek kafeepubliek meer debatten te programmeren. De Fak, de Shrink en anderen blijven hopelijk uiteenlopende culturele activiteiten aanbieden.

Trouwe klanten van Stamper en Merkuur moeten dit jaar elders naartoe. Studenten farmaceutica kunnen naar De Gelule, aan het bollenpark in de Parkstraat, en de ekonomen kunnen zich 's avonds vlak bij huis bezatten in de Dulci. Deze nieuwe namen vervoegen het lijstje van een twaalftal fakbars. Farma verhuiste een paar honderd meter verder. Nu kunnen de farmaceuten wat dichterbij hun fakulteit ook 's namiddags in hun bar terecht voor een Breda. De ligging garandeert alvast meer bezoekers en de beslissing om vaker open te zijn zal zeker bijval genieten bij de tot hier toe misbedeelde studenten.

Wis- en natuurkundigen en pedagogen moesten het tot hertoe zonder eigen

bar stellen. De eerste groep huurt elke woensdagavond het Rekreatie Centrum (RC) van Cité. De pedagogen huurden tot vorig jaar een lokaal in jegghuis De Schrabbel, maar keren nu terug naar de Van Evenstraat, waar ze twee jaar geleden hun fakbar Peekaa bij gebrek aan inkomsten en bezoekers moesten overlaten aan de godsdienstwetenschappers die de bar omdoopten in 'Het schisma'. Deze bar behield een heel

eigen karakter, maar om de opkomst een beetje op te trekken en de bar op lange termijn leefbaar te houden werd naar een partner uitgekeken. Godsdienstwetenschappers en pedagogen zouden het naar het schijnt best met elkaar weten te vinden. De hogere opkomst zou dit jaar wel het invoeren van een heuse tap noodzakelijk maken, maar de sfeer zou wel gezellig blijven.

Dat verschillende kringen best samen

Opening fakbar voor Ekonomika

Zoet en eervol zat worden

De ekonomie-studenten zijn, zoals alle mensen, wezens met een duale natuur. Vooraleer ze uitgroeien tot blokkeesten, zijn het immers rasechte feestbeesten. Dat ze als geen ander kunnen fuiven, bewees vorig jaar nog hun vakkundig bijgeëngene sponsorde zestig vaten-ID. Andere activiteiten, zoals de doop, ontaren geregeld in brasprijzen. Een kring als Ekonomika is er dan ook bij gebaat een goed georganiseerd fakbar te hebben. Met de 'Dulci' lijkt die er te zullen komen. De nieuwe fakbar kwam er echter niet zonder slag of stoot.

Toen in 1973 de vorige fakbar van Ekonomika op de fles ging met een financiële put, die hoofdzakelijk opgevoeld werd door de Ekonomika-Senioren (de Seniores is de bekende en invloedrijke vereniging van oud-studenten van de fakulteit Economie), moesten de ekonomen het zonder kringkafé stellen. Er werd tijdelijk een onderkomen gezocht in de privaat uitgebate kafee 'de Merkuur', die echter vorig jaar failliet ging.

Zes jaar geleden, in het vijfenvijftigste jaar, werden vanuit het presidium van Ekonomika de eerste plannen gemaakt om een nieuwe fakbar op te richten. Na enige tijd werd er beslist dat die zou moeten ingericht worden in een leegstaande ruimte op de hoek van de Dekenstraat en de Brabantstraat. Dat was echter buiten de wil van dekaan Vander Eecken gerekend. Zijn fakulteit had immers sinds de immense angroei van het aantal studenten te kampen met een groot gebrek aan ruimte. Een fakbar in het midden van de kampus zou dat gebrek alleen ironisch benadrukken.

De Ekonomikareserves waren goed voor een renteloze lening van meer dan een miljoen. Daarnaast kwamen er nog enkele honderdduizenden van een aantal sponsors. Hoofdsponsor Stella zorgde voor de inrichting van de bar, onder andere voor de tapinstallatie, de toeg en de meubilering. Daarvoor moest een kontrakt van negen jaar met de brouwerij getekend worden. De winst die gedurende die periode gemaakt wordt, zou gaan naar de afbetaling van de lening door Ekonomika. Eens de lening afbetaald is, wordt de winst opgespaard, zodat bij de afloop van het kontrakt naar een ander gebouw kan uitgekeken worden.

Omwille van de grote investeringen en de aangelegene leningen, moet de vzw Dulci dus geld opbrengen, zoveel is duidelijk. Of daarmee het karakter van een vereniging zonder winstbejag geschaad zal worden, is nog een open vraag. Het socio-cultureel doel dat de fakbar als vzw ondersteunt, is de bevordering van het verenigingsleven. De toekomst zal echter moeten uitwijzen in hoeverre Ekonomika als kring gebruik kan maken van de bar voor de organisatie van informatieavonden, optredens, ontspanningsactiviteiten, vergaderingen en dergelijke. Zo'n avond brengen de vzw immers minder geld op dan een doordeweekse kafee-avond. Op de openingsreceptie, waar ongeveer iedereen dronken was, hoorden we zelfs al spreken over een verhuur van de bar aan Ekonomika.

Toen al het geld bij elkaar gesproken was, kon met de concrete realisatie begonnen worden. Tijdens de voorbije hete zomermaanden bouwden een aantal ekonomen de 'geïstalt' gratis om tot een nogal proper afgewerkt kafee. Het gebouw is echter midden in een woonwijk gelegen, en van zodra de buurtbewoners merkten dat er gewerkt werd aan een kafee, begonnen de klachten over mogelijke geluidshinder binnen te stromen. Er werd een speciale isolatie aangebracht om geluidshinder tegen te gaan, maar de buren laten niet af. De anders zo 'praktische' ekonomen kochten daarenboven zeer grote luidsprekers, die op de vloer geplaatst werden, zodat de akoestiek veel te

kunnen werken, bewijst de Fak waar de zeven kringen van Letteren en Wijsbegeerte samenholten. Hier zouden ooit dezelfde motieven als bij het Schisma hebben meegespeeld. Voorlopig blijven dit wel uitzonderingen aangezien de meeste fakbars bij dichtbevolkte fakulteiten of studierichtingen aanleunen. Een andere oplossing voor kleinere fakulteiten vind je bij de fakbar filosofie. Deze gelegenheid is enkel op donderdagavond open.

Genot

Er roert zich wat in het wereldje van de fakbars. Letteren en Wijsbegeerte trekt een artistiek jasje aan. Bij onder andere Politika, HDR en Medica kreeg de bar een opknappertje en werden herstellingen gedaan. De fakbars worden dus wel mooi gemaakt voor het bezoek van de kringen. Zoekt kan de sfeer in de studentenbeweging alleen verbeteren.

Traditioneel gaan de fakbars de eerste zondagavond voor het begin van het academiejaar terug open, met uitzondering van Nursika dat al in september draait. Politika wordt woensdagavond om 20.00 u officieel heropend met bijhorende receptie en professoren-speech. Doc's Bar van Medika gaat dinsdagavond om tien uur open. De andere fakbars draaien al op volle toeren.

Kirsten Fredericx
Freddy De Preter

Io Vivat

Van zodra de algemeen beheerder van de KU Leuven, de makro-ekonom Karel Tavernier, met de aankoop van het oude Ateneum in de Naamsestraat een eerste stap zette om de infrastructurale problemen van de fakulteit op te lossen, opende de deur van het dekanaat. De financiering van het project 'Dulci' kon vanaf dan toch een aanvang nemen.

Ekonomika-senior Tavernier, die al een helpende hand toegestoken had bij het bekomen van het gebouw, greep in de kas van de Seniores en haalde er driehonderdduizend frank uit, slechts een tiende van wat er uiteindelijk uitgegeven werd. Nochtans draagt de nieuwe bar de stempel van de Seniores, die een groot aandeel hebben in de vzw. Samen met een paar professoren en een sponsor vormen ze er de meerderheid, en kunnen ze dus controle uitoefenen op de afgevaardigde Ekonomika-studenten. In den Dulci komt er dan ook ongetwijfeld veel plaats voor aftandse studentikozi- teit, voor fanfares, klublieden en kantussen.

politika

STUDENTEN SOCIALE WETENSCHAPPEN

Debat met de partijvoorzitters

Guy Verhofstadt, Herman Van Rompuy, Frank Vandenbroucke, Jaak Gabriëls, Mieke Vogels

moderator: Tony van den Bosch (BRT)

AULA PIETER DE SOMER
Beriotstraat 26, Leuven

8 OKTOBER 1990 - 20.00 u

MET STEUN VAN KNACK, GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ EN ABB

Wedstrijd

Het gezochte woord was 'palindroom'. We kregen veel juiste inzendingen, en we bedanken Bea Putteers, Sofie van Gestel, Lieven Vanstralen, Mark Maasakkers, Walter Van Linden, Geert Janssens, Ines Van Houtte en Roeland Celis voor de moeite. Graag hadden we ze allemaal een prijs gegeven, maar ja, hoe gaat dat, er kan maar één winnaar zijn. Een onschuldige kinderhand koos voor *Dominique Maertens*, en die mag een boek komen afluken.

Literatuur

De Universitaire Werkgroep Literatuur organiseert ook dit jaar een cursus creatief schrijven. Daarin worden de cursisten ingeleid in de belangrijkste schrijftechnieken. De cursus duurt 25 weken en begint op 18 oktober. Daarnaast is er ook een cursus semiotiek, die 11 weken duurt en op 23 oktober begint. De Werkgroep organiseert ook twee wedstrijden (essay en fitsverhaal). Voor meer informatie: Kapucijnenvoer 67/15. ☎ 22.93.24.

Stuc

Het Stuc is op zoek naar vrijwilligers die zaalwachtertje willen spelen, het Stuc-programma en affiches willen helpen verspreiden, bereid zijn films af te halen en eventueel ook terug te brengen naar Parijs of Londen of zich met de promotie van het Stuc bezig te houden. In ruil daarvoor mag je gratis de voorstellingen bijwonen. Ook kun je gratis aan Stuc-affiches komen, op voorwaarde dat je ze op een goed zichtbare plaats hangt (Je kunt ze anders ook met een scherp mes van de muur lossnijden). Info: Stuc, Van Evenstraat 2D, tweede verdieping.

stude in Sint-Lucas, maakte ze er een aantal voorstellingen van, die ze nu gebruikte in de Fak.

Samen met Geert Wolters, die bijna puur decoratief werkte, stonden Veerle Hommelen en Boris Soubotko's tekeningen op de herinrichting van heel de Fakbar. Ze herschilderden de bar tot een harmonieus geheel, dat gemakkelijk de vergelijking met de meer trendy Leuvense kafes kan doorstaan. Geert Wolters beschilderde de deuren en de ijzeren muziekkast met elementen die hij zelf plezierig vindt. En leuk kan de fakbar in elk geval genoemd worden: de nieuwe 'spots' boven de toeg zijn (milieuvriendelijk) gemaakt van bliken hondevoer. Voor een totale som van vijftienzestig frank.

Koen Hendrickx

(Foto Rob Stevens)

Origineel initiatief in de fakbar L&W Een mengeling tussen een kroeg en een museum

een schoolstage maakte. Voor zijn tekeningen in de Fak inspireerde hij zich op de kleine ruimte, waarvan hij een *kabaretje* wilde maken. Op de muur zette hij een tekst waarover we wel eens een boekje zouden willen schrijven: 'quand on allait au théâtre, on se réalisait que la réalité n'existe plus', waarmee hij bedoelt dat het leven veel weg heeft van een spel. "Als de mensen wat meer naar het theater zouden gaan, zouden ze dat te weten komen. Heel laat kan dat in de Fak ook."

Ondanks die speelse instelling plaatste hij een gerechtigheidsfiguur boven de ingang van de ruimte. De figuur stelt iets voor als een rechter of een tiran, iemand die de anderen doktrinair beoordeelt. De sikkel en de kommunistische ster in de tekening verwijzen naar Russische voorouders. "Van propagandablaadjes en Russische affiches gaat een grote kracht uit, die ik ook in mijn tekeningen wil zetten. De expressiviteit van de symbo-

len heb ik ook zelf in Rusland kunnen ervaren. Volgens mij werden de mensen er jarenlang door de staat gekleineerd, maar hebben ze hun authenticiteit toch kunnen bewaren."

Naast die meer politieke symbolen verwijzen Soubotko's tekeningen ook naar de religie. De kruisen zetten als expressieve elementen kracht bij de stereotiepe afbeeldingen van de vader en de moeder die oordelen over het kind. Soubotko plaatst die figuren echter, in tegenstelling tot de tiran, in de relatieve context van het theater.

Prehistorie

Het theater toont het 'heimliche' leven als een spel. De tekeningen op de zijmuur zijn bedoeld als de drie lusten van de man: roken, drinken en vrouwen. Volgens Soubotko vindt dat ook allemaal plaats in het theater, is het ook allemaal een spel.

Zijn bedoeling ligt er vooral in om een indruk mee te geven. De tekeningen zitten vol met expressieve elementen en symbolen, die verwijzen naar Rusland en naar de Kerk. Op een wand van de grote traphal, de eigenlijke ingang van het gebouw, bracht hij een immense muurschildering aan, naar eigen zeggen in zijn specifieke stijl. De tekening is een uitbarsting van energie en stelt een drinkende man voor. De tekst op de tekening, 'le cœur d'un buveur', spreekt voor zich. Een andere Sint-Lucas student, Bart Daems, schilderde er iets verfijnder tekeningen bij.

Veerle Hommelen beschilderde de grotere kamer in de Fak met voorstellingen van figuren en ideeën uit Dante's *Inferno*, het eerste deel uit de *Divina Commedia*. Toen ze drie jaar geleden in Leuven een jaar Germaanse deed, raakte ze geboeid door het deel over de hel in Dante's meesterwerk. Een jaar later, als

Bizon

De 'schilders' hadden nooit eerder op een muur geschilderd. Ze haalden hun inspiratie uit eigen projecten voor de school en uit het specifieke karakter van de ruimte als fakbar. Hun tekeningen roepen onvermijdelijk herinneringen op aan de muurschilderingen van de 'punk-schilders', die tot de gevestigde waarden doordrongen. Van graffiti, over schilderingen in metro's, tot gestileerde muurschilderingen in allerhande gebouwen, kende deze vorm van schilderen een bijna onvermijdelijke evolutie naar maatschappelijke erkenning. De voornaamste bedoeling van de tekenaars blijft echter wel om hun werk voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken.

Op de muren van de kleine zijkamer in de Fakbar werden aanstekelijke tekeningen geschilderd door Boris Soubotko. Eerder al verschenen van hem in de krant *De Morgen* illustraties die hij voor

Wat hebben studenten, professoren en assistenten met elkaar gemeen?

Ze kunnen allemaal in het Apple Education Center Leuven terecht om hun Macintosh aan een fikse korting te kopen.

En ze vinden in de Apple Tik & Printshop, Naamsestraat 98, enkele Maccen, een Laserprinter en een scanner te hunner beschikking. Voor een prikje.

Spring es binnen:
Apple Education Center Leuven
Naamse Steenweg 9
3045 Blanden (Heverlee)
016/290390

Jan Kerkhofs over 'zijn' kongres

"De tema's lagen vast"

Het verzet tegen de bevoogding door het Vaticaan heeft de laatste jaren aan de KU Leuven steeds grotere vormen aangenomen. Zowel door vooraanstaande theologen als door belangrijke leken werd er kritiek geuit. Niet zonder resultaat, zo kon vorige week uit een Romeinse verklaring over de katholieke universiteiten worden opgemaakt. Dat een kritische houding tegenover Rome geen uitzondering meer is, bleek half september ook tijdens het Concilium-kongres te Leuven. Naar aanleiding van deze recente gebeurtenissen had Veto een gesprek met professor Jan Kerkhofs, persverantwoordelijke tijdens het vierdaagse kongres.

Veto: Kardinaal Danneels verklaarde vorig jaar in een interview met Veto over de Keulse verklaring dat het beter zou zijn geweest als er een kongres was bijeengekomen in plaats van het rondsturen van een document ter ondertekening. Kunnen we dit kongres beschouwen als een correctie op de Keulse en Leuvense verklaring?

Kerkhofs: «Dit kongres heeft niet de bedoeling een correctie te zijn van de theologen die de Keulse of Leuvense verklaring ondertekend hebben. Het is evident dat een aantal van de ondertekenaars meegedaan hebben aan dit kongres, maar de bedoeling van dit kongres was niet van uitdrukking te geven aan een zekere ongerustheid bij een aantal theologen. Het kongres was voorbereid, de tema's lagen vast. In feite wilde men 25 jaar Concilium vieren en uitkijken naar de perspectieven die wij kunnen bieden voor het theologisch denken in de volgende tien jaar. Wel zijn er een aantal bezorgdheden van beide vermoede verklaringen op het kongres naar voor gekomen. De houding van de Heilige Stoel aangaande seksualiteit en artistieke geboorteregeling werd afgekeurd en men eiste ook meer inspraak van het volk gods in het benoemen van verantwoordelijken in de kerk.»

Veto: In hoeverre heeft de storende bevoogding door de Heilige Stoel invloed op de besluitvorming? Welke die houding zelfcensuur op bij theologen?

Kerkhofs: «Ik denk niet dat er veel zelfcensuur is geweest. Als men de recente publicaties bekijkt, heb ik niet de indruk dat men zich momenteel erg gehinderd voelt in zijn vrijheid.»

Veto: Heeft Rome nog steeds het laatste woord in de benoeming van bisschoppen?

Kerkhofs: «De benoeming van bisschoppen is kompleks. Rome luistert wel naar andere bisschoppen in het land, naar representatieve kerkelijke figuren, maar Rome wil nog altijd het laatste woord hebben. Men moet een evenwicht trachten te vinden tussen het ene extreem, waar de regeringen volledig benoemen en het andere waar niet de minste inspraak is. Daarom moeten de bisschoppen van het land zelf zich inzetten om een goede kollega te ondersteunen. In Zwitserland en Oostenrijk hebben meerdere bisschoppen een bepaalde persoon onvoldoende gesteund. Soms zet men zich dus onvoldoende in om een goede benoeming te krijgen. Dan moet ik zeggen dat men in ons land, dankzij onze kardinaal opvallend andere benoemingen doet. Bij ons zijn het mensen van het midden, van de dialoog, die niet polariseren. Dat is een voordeel. Nederland daarentegen is erg gepolariseerd door benoemingen die voor een groot stuk gebeuren omdat drukingsgroepen van zeer rechte signatuur tot in Rome doorgewerkt hebben.»

Veto: Volgens de katholieke kerk is het Marxisme een verkeerde oriëntatie. Kan een theologisch marxistisch oriënteren?

Kerkhofs: «In 'Soliditudo Rei Socialis' heeft de huidige paus zich zowel tegenover het kapitalisme als tegenover het marxisme streng opgesteld. Dat belet niet dat men voor de economie in de kapitalistische scholen bepaalde goede elementen kan vinden en dat men in een marxistische analyse, bijvoorbeeld die van de vvreemding, eveneens zeer goede elementen kan vinden. Bij het kapitalisme en het marxisme vindt men echter geen dragende filosofie voor het geheel van de theologie. Niet bij het kapitalisme, want dat is geen omvat-

tende filosofie, maar ook niet bij het marxisme omdat het marxisme sowieso God uitsluit. Overal waar iets goed zit, moet men het halen, maar men mag niet zeggen: het ene valt samen met het andere, want dat zou ook geen ernstige wetenschap zijn.»

Veto: Zeer opvallend was toch dat de marxistisch geïnspireerde bevrijdings-theoloog Jon Sobrino tijdens het kongres een staande ovatie kreeg.

Kerkhofs: «Ja dat was indrukwekkend. Jon Sobrino is een doctor honoris causa van deze universiteit en heeft zeer boeiende boeken geschreven over de bevrijdingsteologie. Eigenlijk is hij een Bask en geen Latino-Americano en die staande ovatie heeft hij ontvangen omdat hij is wie hij is maar ook omdat hij de tolk is van de vermoorden in Latijns-Amerika van Romero, van Ellacuria en andere medebroeders, van die huishoudster en haar dochter en van duizenden geëngageerde leken die daar vermoord zijn. Dat was een hulde aan hen en door hen, voor heel zijn lijdend volk, dat heeft hij trouwens duidelijk laten aanvoelen.»

Veto: De fakulteit theologie is zelf naar de bisschoppen gestapt om bijvoorbeeld studenten godsdienstwetenschappen aan te bevelen voor lekenpastoraal. Hoe werd die vraag onthaald?

Kerkhofs: «Die voorstellen zijn goed onthaald en een aantal van onze studenten zijn dankzij bemiddeling aan een plaats geholpen. Een groep die zeer sterk het inschakelen van geschoolde leken gesteund heeft, is het Interdiocesana Pastoraal Beraad. Onze fakulteit en ook onze bisschoppen zijn daar altijd verlegenwoordig geweest. Doorstroming is er dus wel. Ik denk trouwens dat men morgen en overmorgen nog meer verantwoordelijkheden aan theologisch geschoolde leken moet geven. En niet alleen omdat het aantal priesters sterk terugloopt of priesters verouderen maar ook omdat leken iets kunnen bijbrengen en hun eigen charisma, hun eigen begaafdheden hebben.»

THEOLOGEN ALLER LANDEN VERZAMELT U

Met als titel: 'Op de drempel van het derde millennium' organiseerde Het internationaal tijdschrift voor theologie Concilium midden september een kongres. De discussie zou gaan over de mogelijkheid van kerk en theologie aan de overzijde van die drempel, rekening houdend met de bestaande situatie van kerk en wereld en met een verleden van zowel belastende en bevrijdende krachten.

In 1963 trad de redactie van Concilium, onder impuls van Vatikanum II naar buiten met een soort manifest. Het tijdschrift moest de geest dienen van de katholieke kerk, zoals die tijdens het tweede Vaticaanse concilie naar voren was gekomen, het moest plaats bieden aan alle theologische disciplines, het zou mensen uit verschillende culturen bij elkaar brengen en vooral verstaanbaar zijn voor niet theologisch gespecialiseerden. In die 25 jaar is veel gebeurd. Een kwarteeuw met progressieve en terugschroevende krachten, waarna velen zich de vraag stelden: wat blijft er over van de geest van Vatikanum II? Reden te meer dus om een stem te geven aan alle belangstellenden in het wel en wee van onze moeder de kerk.

Vooraf dan aan vaktelogen. De kongresleden werden namelijk ingedeeld in 'participants' en 'observers'.

Veto: Men zou ook als volgt kunnen redeneren: we hebben nog pastoors, laten we die zoveel mogelijk over de parochies verspreiden om zo de inspraak van de leken uit te stellen.

Kerkhofs: «Ja, dat begrip ik, maar er zijn verschillende strategieën die elkaar doorkruisen. Er zijn parochies waar men zegt: laat ons drie of vier parochies aan een team van twee priesters toevertrouwen. In andere parochies bereidt men zich zeer actief voor, zoals bijvoorbeeld in Antwerpen, om leken meer en meer verantwoordelijkheden te geven maar dat gebeurt natuurlijk niet op één dag. Nochtans heeft men niet veel tijd meer. Men zal dus heel snel moeten werken.»

«Men kan niet meer alleen met priesters blijven werken, want zij verouderen zo snel dat zij dat niet meer aankunnen. Men zal dus andere formules moeten vinden. Dit is trouwens een Europees probleem, behoudens enkele landen als Polen en sommige delen van Spanje nog en in Slovenië. Maar voor de rest vind je dit probleem overal.»

Veto: Kan het beseft dat er door de kerk in het verleden heel wat vergissingen gemaakt zijn, bijdragen tot een mildere houding ten opzichte van zaken die nu door Rome nog kritisch onthaald worden?

Kerkhofs: «Ja, inzake bevrijdingsteologie heeft men bijvoorbeeld na een eerste instructie een veel belangrijker tweede instructie gepubliceerd in Rome. En dit onder druk van een aantal bisschoppen en kardinalen die in Rome zelf geprotesteerde hadden, zodat ik nu geloof dat behoudens uitzonderingen die bevrijdingsteologie globaal genomen aanvaard is door de kerk.»

«Een ander probleem zijn de fouten van het verleden. Daarover is ook in het kongres gesproken. Wij hebben een heel oude herinnering mee te dragen, een verleden vol tradities. Er werd gezegd dat men ook de fouten van het verleden moet erkennen en dus daaruit moet leren om geen nieuwe fouten te maken. Anderzijds moet men ook begrijpen dat veel van die fouten in het verleden gemaakt zijn in een totaal ander sociaal-kultureel context dan nu. Dat de hele samenleving fouten begaan heeft. Zoals de vrouw verre van voldoende in de maatschappij te erkennen. Dat zat in heel onze samenleving. Daaraan vol je dat iedereen historisch zwaar bepaald is.»

Veto: Dat is dus het dilemma waar de kerk mee te maken krijgt. De vrouw

Deze man kijkt ernstig en ontspannen voor zich uit. Het lijdensverhaal van de mensen houdt hij voor een andere keer.

(Foto Hielke Grootendorst)

wordt nu in de maatschappij veel meer aanvaard, terwijl in de kerk de vrouw nog in die middeleeuwse traditie gevangen zit.

Kerkhofs: «De vrouw wordt ook binnen de kerk gewaardeerd, bijvoorbeeld omdat ze veel werk doet in de catechesis. Maar op het hoger nivo, het nivo van het ambt, daar is de vrouw op de meeste plaatsen afwezig. Een aantal bisschoppen voelen dat wel aan, ik heb echter niet de indruk dat men zich in Rome daarover veel zorgen maakt. Dat is bedroevend omdat de vrouw nog steeds religieuzer, praktischer en actiever is in de kerk dan de man. Daar moet dringend iets gebeuren. Ik ken een aantal bisschoppen en kardinalen die daar van overtuigd zijn. Het probleem zal zijn: hoe daarvan het centrum overtuigen? Dat kan alleen maar gebeuren onder druk van overal.»

Veto: Op het kongres werd er door een professor uit Praag gezegd dat de heersende opvatting van de westerse theologie niet klakkeloos zouden overgenomen worden.

Kerkhofs: «Die mensen hebben Vatikanum II niet actief kunnen meemaken, de

media hebben daar weinig of niets over gezegd, de doorstroming van boeken is daar uitermate moeilijk en de dialoog is niet eenvoudig geweest. En zij hebben ook een andere vroegere ervaring; de kerken uit Oost-Europa, ik denk dan niet aan Polen, maar ik denk dan bijvoorbeeld aan Hongarije of aan Tsjechoslovakije of aan Roemenië, zij hebben een andere theologische achtergrond dan wij. En daar moeten wij rekening mee houden.»

Veto: Een van de grootste problemen waar katholieke universiteiten mee te maken krijgen ligt specifiek op het vlak van de bio-ethiek. Welke houding nemen theologen aan tegenover die problemen?

Kerkhofs: «Iedereen heeft daar zijn eigen min of meer genuanceerde positie in. Een zaak is zeker. De theologen zitten hier tussen twee extremen. Het ene extreem is het grote gevaar dat de menselijke waardigheid op de duur misschien toch wordt opgeofferd en het andere extreem is het werken met normen en principes uit het verleden, die nu helemaal moeten hertaald worden. Tussen die extremen zitten ze allemaal een beetje te kijken.»

«Ik vindt dat wij hier in Leuven zeer goed werk doen in het centrum van Biomedische Wetenschappen, onder leiding van kollega Schotmans, en dat zij op een genuanceerde manier die problemen aanvaatten. Ik maak altijd een groot onderscheid tussen de gevallen in het algemeen en uiterst concrete gevallen waar men niet altijd de abstracte of zelfs de meer gekoncretiseerde regels op kan toepassen. Er zijn gevallen die zo kompleks zijn dat je moet beslissen hoe je daar het meest kan reddend aan menselijke waardigheid. In deze concrete, unieke kontekst moet of de moralist of heel dikwijls de etisch gemotiveerde arts snel kunnen beslissen wat het meest menselijke is wat hij in dat geval kan doen. Dat is het unieke van het geval, want de etiek is wel een wetenschap, maar de etiek is ook een concrete kunde.»

Veto: De paus gaf vorige week een apostolische konstitutie 'Over de katholieke universiteiten' vrij. De tekst was in tegenstelling met de verwachtingen vrij gematigd. Wil dit zeggen dat men nu geen grote conflicten meer zal kennen?

Kerkhofs: «Ik denk dat men met deze tekst kan werken. Hij is inderdaad veel gematigder dan men verwacht had. Dat is een gunstig gevolg van de volhardende dialoog. Uiteraard zullen er nog wel concrete problemen blijven bestaan, maar in feite is de academische vrijheid door deze tekst gewaarborgd.»

(KD)

Krista De Mey
Ronny Tielens

Filosofen bezinnen zich over de zin Eksistentieel ziek, zonder twijfel

Vorige week ging aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte een kongres door van de *International Society for the Study of Human Ideas on Ultimate Reality and Meaning (URAM)*. What's in a name? De leden van dit Genootschap, met thuishaven in Toronto, bestuderen menselijke inspanningen om een zin te vinden in deze wereld. Wat is de zin van een kongres over 'Ultimate Meaning'? Laat het duidelijk zijn: de uiteindelijk bedoeling van ons leven, van onze wereld is niet gevonden.

De mens is essentieel een zinzoekend wezen: hij wil aannemen dat er een orde bestaat in de wereld, waarvan hij deel uitmaakt, en dat hij kan kiezen hoe hij deelneemt aan en zich in-leeft in die orde. Het etiket dat men op orde plakt doet er niet toe: God, de kosmos, de evolutie, het ecosysteem. Religieuze mensen denken hier anders over dan niet-religieuze. Het voornaamste is dat men zijn leven organiseert vanuit de gedachte dat een uiteindelijk zin bestaat, en dat men er achter kan zoeken. Alle sprekers op het kongres waren het eens over het feit dat het leven als zodanig geen zin heeft: de vraag naar de zin van het leven is een schijnprobleem. Men zou lang moeten kongresseren om deze vraag te beantwoorden. Men kan alleen vragen: Wat is de Zin van mijn leven?

Evenwichtig

Het onderzoek naar zingeving kan verschillende vormen aannemen, al naargelang de discipline van de onderzoeker. Men kan nagaan hoe verschillende filosofen door de eeuwen heen het bestaan van God hebben proberen te bewijzen om een antwoord te vinden op het ontstaan van de kosmos en de plaats van de mens daarin. Gewone mensen hebben echter weinig aan de betekenis van het ontologisch argument van Anselmus (11de eeuw) voor de hedendaagse metafysica, of aan de vraag of de transcendentiaallogiek van Nicolaas van Cusa (15de eeuw) wel zoveel etische consequenties heeft. Veel filosofen menen dat het hoogste geluk of uiteindelijk zingeving pas kan verwezenlijkt worden door kontemplatie, mystieke eenheid met het Al of God of verstillig. Dergelijke idealen liggen spijtig genoeg niet in het bereik van de meeste mensen; toch is de filosofie goed geplaatst om verschillende disciplines die zich bezig houden met vragen rond uiteindelijkheid te coördineren. Een raschte filosoof interesseert zich zowel voor theoretisch uit chemie of zuivere wiskunde als voor empirische vaststellingen uit de godsdienstpsychologie, als ze iets kunnen bijdragen tot de oplossing van fundamentele problemen waar mensen mee te maken krijgen. Want, zo zeggen de filosofen zelf, alleen door een interdisciplinaire dialoog kan men wat krijgen op de zijnstaliteit. En zingeving is wel bij uitstek een totaliteitsproblematiek.

De kulturele antropologie bestudeert de paradigma's die onder andere het zoeken naar de zin in uiteenlopende samenlevingen en kulturen bepalen. De manier waarop mensen zich verhouden tot elkaar en hun omgeving openbaart een geheel van voorgegeven, overgeërfde ideeën waarin elk handelen zich situeert en waarbinnen het zingeving-proces tot stand komt. Een Columbiaanse Indiaan zal een gans ander beeld hebben van de natuur en dus ook van zichzelf dan een Japanner of een West-Europeaan. In Renaissance en Verlichting stond het begrip natuur voor noodzakelijkheid en gedetermineerdheid. Daartegenover was de *geschiedenis* het rijk van de vrijheid, en van de mogelijkheid tot zelfontplooiing voor de mensheid die zich aan de greep van de natuur kon onttrekken door haar te beheersen en te domineren. Dit denken vond zijn praktische uitwerking in de Industriële Revolutie. Sindsdien putten wetenschappers zich uit in het ontwerpen van nieuwe technologieën om meer 'welvaart en vrijheid' te verwezenlijken. Tegenover de mythische, holistische benadering van de natuur door de Indiaan

Psychologen noemen het een 'eksistentieel vakuum'. Veel mensen slijpen zich apatisch en doelloos verder. Hun onvermogen om zichzelf in een orde te plaatsen, om met het lijden om te gaan of zich aan te passen aan de heersende paradigma's in een sociaal-kulturele kontekst leidt tot wanhoop. Paradoxaal genoeg duidt de gegelde aanwezigheid van twijfel in een leven op een goede mentale gezondheid. Zoeken naar zingeving houdt in dat men in iets gelooft; twijfel duikt onvermijdelijk af en toe op. Pas bij herhaaldelijke depressies dreigt er gevaar te vervallen in emotieloosheid en apatie. Twijfel is echter een voorwaarde tot verfrissing van verworven inzichten en zo tot verdere verdieping van zingeving.

Niet slechts op cruciale momenten zoals zware ziekte, mislukking van een relatie of de overgang van studieperiode naar werk situatie laat de wil tot zingeving zich voelen. Elke persoon probeert onophoudelijk zinvolheid - 'meaning' - te ervaren in zijn handelen. Met *Ultimate Meaning* doelt de ontwikkelingspsychologie op de achtergrond waartegen een persoon de stroom van als zinvol of niet zinvol ervaren momenten projekteert, en waartegen hij zijn leven vorm geeft. Iemand kan op een blauwe maandagavond voor zichzelf uitmopelen dat ze 'vandaag beter overgeslagen had'. Maar op zondagavond voor het slapengaan zegt ze tegen haar man dat 'de week alles welbeschouwd toch geslaagd is'. Zo kan ze de horizon van haar zingeving in een steeds breder tijdskader situëren, en de week tegen de maand projekteren, de maand tegen het jaar, het jaar tegen het vol-leven. Elke mens heeft zijn eigen horizonnen, die hij kan verbreden. Een bakker heeft er andere dan een filosoof. 'Meaning is use', zei Wittgenstein. Maar 'Ultimate Meaning' kan, zoals de horizon, wel benaderd maar nooit bereikt worden: de zin van het leven is het zoeken naar de zin van het leven is het...

Misschien bestaat de taak van de filosofie erin vanuit de interdisciplinairiteit tegen tot realisatie van 'Ultimate Meaning' te doorgronden en aldus echt geluk onder alle mensen te bevorderen. Een nobel doel. En waarom niet ook vanuit de eksistentieel ervaring van de filosofen zelf? Een jonge Amerikaanse assistente in de filosofie vertelde dat ze in haar laatste jaar als studente een skriptie niet afkreeg. Hopeloos begaf ze zich naar het bureau van haar prof om uitstel te vragen. Toen ze hem daar zorgwekkend over een berg papieren gebogen zag, achter stapels boeken, slikte ze haar smeekbede in en vroeg hem of hij gelukkig was. De prof antwoordde: 'Je stapt niet in het academisch leven om gelukkig te zijn, juffrouw'. En hij werkte door. Sindsdien vraagt ze zich af waar ze mee bezig is. Haar oprechte twijfel bewijst alleszins dat ze gelooft in de zinvolheid van haar project.

Een bepaalde lezing ontarrde in een discussie over 'the meaning of the word meaning in "Ultimate Meaning"'. Wij hoeven ons dus niet te schamen wanneer wij tijdens een kafeezochek in de late ertjes gelijkaardige ontboezemingen naar boven brengen.

Dirk Boeckx

Japans fruit in het Stuc Ero-Magna, Turuku en Strippu-Teasu

Literatuur, grote en kleine, krijgt vaak een erotisch tintje om de aandacht van de lezer te grijpen - of misschien omdat het nu eenmaal één van de dingen des levens is. Dat is alleszins een universeel beginsel. Niet alleen onze westerse stationsromannetjes bezorgen ezantzen uren leesplezier, ook in Japan kennen ze er wat van. Erotiek en pornografie vieren er al jaren hoogtij in de populaire literatuur.

Eén van de eersten die zijn fantasieën de vrije loop liet in de film is Shohei Imamura, zoals zijn *Désir Meurtrier* (1964) bewijst. Zo is 'Moordintenties' een adaptie van een populaire Japanse roman van Shinji Fujiwara. Het verhaal speelt zich af in de onder de sneeuw bedolven, armoedige grootstad Sendai, waar een ogenschijnlijk realistisch spel van aantrekken en afstoten gespeeld wordt.

Bruut

Regisseur Seijun Suzuki liet niet op zich wachten en realiseerde in de jaren '60 een reeks hoogstaande erotische films die storm en schandaal veroorzaakten, onder andere *La Barrière de Chair* eveneens uit 1964. Deze film werd als te schokkend en platvloers ervaren, en betekende om die reden zijn ontslag bij de grote Japanse filmmaatshappij Nikkatsu. Suzuki was toen reeds een populair Japans regisseur en had ook in Europa een zekere erkenning in intellectuele middens. Typisch voor zijn films zijn de sadomasochistische trekjes en het ontbreken van enige menselijkheid bij zijn personages.

Rond 1971 komt Nikkatsu, die Suzuki's en Imamura's films produceerde, op de proppen met een nieuwe serie, 'Roman-Porno' getiteld, een mengeling van Romantiek en Pornografie. Nikkatsu, een van de oudste Major Studios - ontstaan in 1912 - stond in die jaren aan de rand van een financiële afgrond. Zij namen de beslissing om enkel nog commercieel te werk te gaan met genres als de gangsterfilm en de seksfilm, met een fikse portie sadisme. Het zijn korte low-budget budget films met om de vijf minuten een harde scène. Hiermee

hoopte de studio het mannelijk publiek, dat ze verloren hadden aan ero-magna (erotische strips), turuku (turkse baden) en strippu-teasu, terug naar de filmzalen te lokken.

Sinds 1966 was censuur in Japan illegaal en in de vroege jaren '70 produceerde de Japanse cinema meer dergelijke pornofilms dan andere. De situatie veranderde wel na de herinvoering van censuur in 1972. Desondanks kende de pornofilm de volgende jaren nog veel sukses. De oorspronkelijk pure pornofilm groeide uit tot een gesofisticeerd genre. Censuur bracht in dit geval geen beperking en de Japanners toonden zich grootmeesters in het suggereren en onthullend verhullen.

Seks

Neem nu de eerste film van Noburo Tanaka, *Marché Sexuel des Filles* van 1974. Het is een zwart-wit film, met één rol in kleur, die zich afspeelt in de armste wijken van Osaka, waar straathoertjes rondscharrelen en mensen vrij over hun lichaam te beschikken. Het is een mengeling van documentaire scènes en fantasierijke beelden, waarin het vrouwelijke hoofdpersonage puur fysiek geschetst wordt. Het sensuele (flauwe) erotische, zoals we dat uit de Westerse pornofilm kennen, is ver te zoeken en maakt plaats voor een hard en kru geslachtstreffen tussen man en vrouw. Een moeder-dochter relatie wordt een concurrentiestrijd.

In de ene rol in kleur lijkt het enige niet verkrachte hoogtepunt van de film plaats te vinden. Een liefdevol lichamelijke spelletje van het meisje met haar achterlijke broer. Daarna is alles terug zwart-wit.

De ware geschiedenis van *Abe Sada*, een van de hoofdpersonages uit 'Het rijk der zinnen', is een later werk van Tanaka (1975). Via een overdoos zweet en hijgende close-ups weten dergelijke films de hypokrisie van de op porno beluste Japanner aan het licht te brengen. De films getuigen, al dan niet bedoeld, van een zekere zelfkritiek en ondernijven zo het goedkope genre.

Het toeval wil dat je deze week enkel films uit de censuurperiode in 't Stuc te zien krijgt. Voor de echte seks moet je nog eens terug komen.

Winde Nulens

SPORT - De sportieven onder de Veto-lezers kunnen op 10 oktober deelnemen aan een sportthapping in het Sportkot. Tussen twee en zes uur kan je er informatie krijgen over zweefvliegen en zeilen. Tussen twee en vijf kom je met meer te weten over hoe je in Leuven kan boogschieten, karabijn-schieten, American Football spelen, aan Tae Kwon Do doen en mountain biken. De hele namiddag kan je verder trouwens ook wat over trampolines en multigym leren. Over Wushu, wat dat ook moge zijn, krijg je een introductie tussen zeven en negen uur. Naast al deze informatiestandes kan je tussen twee en zes op het Sportkot terecht voor praktische introducties in speleologie, kayak, waterpolo en diepzeeduiken. In Rotselaar wordt er gesurfed, maar daarvoor moet je je wel eerst telefonisch inschrijven, en als het wat meezit wordt er aan de Vaartkom geroeid. Tenslotte gaan er demonstraties over alpinisme door in het Sportkot tussen twee en acht. Wie iemand op een verlichtingspaal wil zien klimmen, kan gewoon niet wegblijven.

Standaard Boekhandel

ALGEMENE EN WETENSCHAPPELIJKE BOEKHANDEL

ALGEMENE AFDELING

KELDERVERDIEPING
 □ kunst □ muziek □ Franstalige literatuur □ Engelstalige literatuur □ papierwaren □ wenskaarten

GELIJKVLOERS
 □ literatuur □ taalkunde □ poëzie □ ontspanningslektuur □ toerisme □ jeugdboeken □ kook- & wijnboeken □ hobby

EERSTE VERDIEPING
 □ tuinieren □ natuur □ sport □ gezin □ gezondheid

TWEEDE VERDIEPING
 □ boekenmarkt: boeken aan voordeelprijzen

Het mag gezegd worden. De K.U.Leuven is zonder twijfel de meest gerenomeerde universiteit in Vlaanderen. En Standaard Boekhandel is er met z'n 53 winkels de grootste en belangrijkste boekenverkoper.

Beide ontmoeten elkaar te Leuven in de Naamsestraat 53. Bij Standaard boekhandel kan u op vier verdiepingen terecht bij de genreverantwoordelijken, specialisten in het vak, die u zullen helpen bij uw zoektocht naar het juiste boek.

WETENSCHAPPELIJKE AFDELING

KELDERVERDIEPING
 □ economie □ marketing & management □ recht □ godsdienst □ filosofie □ psychologie □ pedagogie □ geschiedenis □ politieke wetenschappen □ sociologie

EERSTE VERDIEPING
 □ informatica □ geografie □ geologie □ wiskunde □ fysica □ chemie □ techniek □ medica □ farmacie □ biologie

STANDAARD BOEKHANDEL BIEDT U HAAR SELECTIE AAN VAN OP DE UNIVERSITEIT GEBRUIKTE VAKLITERATUUR

SCHEIKUNDE

Cordus Analytical chemistry	560
Stryer Biochemistry	1629
Schaum Organic Chemistry	560
Williams Spectroscopic Methods in Organic Chemistry	810
Atkins General Chemistry	1104
Atkins Physical Chemistry	1274
Skoog Fundamentals of Analytical Chemistry	873
Shriver Systematic Identification of Organic Compounds	1263

NATUURKUNDE

Resnick Physics vol. 1	901
Resnick Physics vol. 2	1111
Resnick Physics combined edition	1301
Ohanian Physics	1256
Ashcrof Solid State Physics	844
O'Reilly Instrumental Analysis	1608
Schaum Engineering Mechanics	613
Sandler Chemical and Engineering Thermodynamics paperback	1333

BIOLOGIE

Heirmans Geïllustreerde flora van Nederland	1080
---	------

MEDICA

Bemmel Handboek medische informatica	941
Sobotta Atlas of Human Anatomy vol. 1	2715
Sobotta Atlas of Human Anatomy vol. 2	2715
Carter Dispensing Pharmaceutical Students	1784
Aulton Pharmaceuticals	1631

WISKUNDE

Wonnacott Introductory Statistics	1133
-----------------------------------	------

TECHNIEK

Taub Principles of Communication Systems	1274
Bentley Principles of Measurement Systems	917
Malvino Electronic Principles	810
Millman Microelectronics 2nd ed.	1104
Shanmugan Digital and Analog Communication Systems	1235

INFORMATICA

Tannenbaum Computer Networks	1404
Wirth Algorithms and Data Structures	900
Peterson Theorie en praktijk besturingssystemen	1404
Findlay and Watt Pascal	1431
Olivié Leren programmeren in Pascal	1175

RECHT

Kandidatencode	787
Alen Algemene beginselen en grondslagen van het Belgisch publiek recht (Deel 1: De instellingen)	1080
Gorlé Rechtsvergelijking	702
Lambrechts Geschieden van bestuur	1215
Scherms Internationaal en Europees recht	900
Van Hecke Internationaal privaatrecht	747

FILOSOFIE

Burns De rationaliteit en haar grenzen	270
Steel Historische inleiding tot de wijsbegeerte	315
Van der Veken Denken aan al wat is	324

EKONOMIE

Codex economie	805
Van Rompuy Inleiding tot de economie	750
Horngren Cost Accounting	1535
Horngren Introduction to Financial Accounting	1417
Horngren Introduction to Management Accounting	1417
Kotler Marketing Management	1566
Brealey-Myers Principles of Corporate Finance	1165
Levy-Sarnat Capital Investment and Financial Decision	1533
Wonnacott Introductory Statistics	1380
Gordon Macroeconomics	1279
Arens Auditing	1641
Thompson Economics of the Firm	1413
Parkin & Bade Modern Macroeconomics	1023
Varian Intermediate Microeconomics	995
Grabbe International Financial Markets	1530
Madura International Financial Management	1102
Louderback Cost Accounting	1279
Ethier Modern International Economics	1120
Pike Investment Decisions and Financial Strategy	1095
Johnston Econometric Methods	949

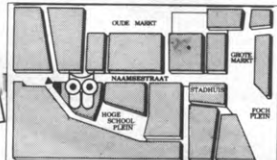
Foster Financial Statement Analysis	1566
Porter Competitive Advantage	1538
Porter Competitive Strategy	1442
Phlips Economics of Price Discrimination	844
Phlips Economics of Imperfect Information	560
Cascio Managing Human Resources	1042
Wilkie Consumer Behavior	1235
De Bondt Fundamentele bedrijfseconomie	765
Van Der Wee Gebroken welvaartscekel	1143
Taha Operations Research	1141
Duncan Quality Control and Industrial Statistics	1417
Kolb Organizational Psychology: an Experimental Approach	1444
Kolb Organizational Psychology: A Book of Readings	1185
Salamon Industrial Relations	1156
Vollmann Manufacturing Planning and Control Systems	1380
Copeland Financial Theory and Corporate Policy	1491
Siegel Non Parametric Statistics	1104
Rossiter Advertising	1021
Wallace Econometrics	1764
Kirkpatrick Industrial Structure and Policy in Less Developed countries	810
Makridakis Forecasting	1441
Choi International Accounting	1417
Jacquemin The New Industrial Organization	1104
Douglas Managerial Economics	1491
Hellriegel Organizational Behavior	1102
Caves Multinational Enterprise and Economic Analysis	844
Schonberger World Class Manufacturing	1442
Morgan Riding the Waves of Change	1538
Winston Operations Research	1186
Schuler Effective Personnel Management	1102
Meigs Principles of Auditing	1753

STUDENTENKOPERSKAART

EEN INITIATIEF VAN STANDAARD BOEKHANDEL, GERICHT NAAR DE STUDENT TOE!

11 aankopen = -10%

Gedurende 18 maanden kan u uw 11 aankopen bij Standaard Boekhandel op een studentenkoperskaart laten noteren. Na 11 aankopen krijgt u van ons een boekenbon ter waarde van 10% van het gecumuleerde bedrag.

016-23.98.21

Naamsestraat 57 - 3000 Leuven

ACTIE!

OKTOBER

- literaire topontmoeting tussen Amerika en Oost-Europa
- informativentoontelling i.s.m. Wiley, Osborne, Bantam, Sybex, Addison-Wesley en Academic Service

NOVEMBER

- wetenschappen en techniek tentoonstelling i.s.m. Wiley, Oxford, Freeman en Kluwer

PAPIERWAREN

- U kan tot eind oktober meegenieten van onze papierwarenaankoop. U krijgt een CD-single gratis bij aankoop van minimum 1000 fr in onze papierwarenafdeling.

Nieuwe BAR-samenstelling

Bokshandschoenen voor Masschelein

Als leden van de academische overheid spreken over "het BAR", dan hebben ze het niet over een of andere drankgelegenheid, maar over het Buro van de Akademische Raad en de Raad van Beheer van de KU Leuven. De personen die dit BAR vormen, voeren het dagelijks beleid van onze unief en zijn dus de werkelijke top van de KU Leuven. Na de rektorverkiezingen in mei, waarbij prof Roger Dillemans met ruime meerderheid werd herverkozen, moest in juni ook het BAR opnieuw worden samengesteld. Bijgevolg geen onbelangrijk evenement.

Eind van vorig academiejaar liep het vijfjarig mandaat van Rektor Dillemans ten einde en moesten er dus nieuwe rektorverkiezingen worden gehouden. Dergelijke verkiezingen zijn echter geen rechtstreekse verkiezingen tot rektor maar slechts een verkiezing tot voordracht aan de Inrichtende Overheid (de bisschoppen en vier leken). Theoretisch hebben de bisschoppen, als vertegenwoordigers van de katholieke kerk, dus het recht een voordracht te weigeren. Van dat recht hebben ze echter nog nooit gebruik gemaakt.

Zoals ondertussen wel algemeen bekend, werd Dillemans - als enige kandidaat - opnieuw verkozen. Minder bekend, maar daarom niet onbelangrijk is de gedeeltelijke vernieuwing van het Buro Akademische Raad (BAR) dat met de rektorverkiezingen samenhangt. Het BAR bevat naast de rektor de vice-rektor, de rektor van de Kampus Kortrijk, de algemeen beheerder, de voorzitter Studentenaangelegenheden en de groepsvoorzitters van de groepen Humane, Eksakte en Biomedische Wetenschappen. Het mandaat van de huidige rektor van de Kampus Kortrijk, Monseigneur Maertens, is nog niet afgelopen. En ook de algemeen beheerder, professor Karel Tavernier (Economie), was nog niet aan vervanging toe. De algemeen beheerder van de KUL wordt door de Inrichtende Overheid benoemd, in afspraak met de Raad van Beheer. Dit is een machtig man binnen de universiteit, want hij is belast met het dagelijks beheer van de universiteit op administratief, technisch en financieel vlak en inzake personeelsbeleid.

Voor de andere leden van het BAR geldt een andere benoemingsprocedure. Binnen de maand na zijn verkiezing stelt de Rektor voor elk van de mandaten van vice-rektor, voorzitter Studentenaangelegenheden en groepsvoorzitters ten minste twee kandidaten voor aan Akademische Raad. De leden van Akademische Raad verkiezen dan, door geheime stemming, één van de voorgestelde kandidaten voor elke post. Voor de rektor zijn definitieve lijst opmaakt, nodigt hij de verschillende dekanen en de vertegenwoordigers van het wetenschappelijk personeel en de studenten uit voor een vertrouwelijk gesprek over de kandidaten, waarbij ze eventueel zelf kandidaten mogen suggereren.

Na een maand van consultatie, stelde de Rektor op de Akademische Raad van juni dan ook de verschillende kandidaten voor. Professor André Deruyttere (Toegepaste Wetenschappen), die afgelopen vijf jaar zowel vice-rektor als groepsvoorzitter Eksakte Wetenschappen was, kwam, gezien zijn leeftijd, niet meer in aanmerking voor de uitvoering van een volledig mandaat van vijf jaar en werd bijgevolg vervangen. De Rektor verkoos het reglement 'volledig' te gebruiken en de functie van vice-rektor niet meer te koppelen aan die van groepsvoorzitter. Bijgevolg moesten ter vervanging van Deruyttere twee nieuwe personen worden aangeduid. Nieuwe vice-rektor werd professor Herman van den Berghede uit de Geneeskundeafdeling. Van den Berghede was de afgelopen vijf jaar voorzitter van de Onderzoeksraad en verantwoordelijke voor de Dienst Onderzoekskoördinatie. Hij is vooral berucht om zijn publieke uitspraak tijdens de Akademische Senaat van 1989 waarin hij het academisch en wetenschappelijk personeel van Humane Wetenschappen "luheid" verweet, een uitspraak die hij achteraf wel

heeft afgezwakt. Als vice-rektor is van den Berghede de naaste medewerker en plaatsvervanger van de rektor. Bovendien blijft hij zich met onderzoeksbeleid en post-graduate onderwijs bezighouden. Als nieuwe voorzitter van de Onderzoeksraad werd professor Yvan Bruynseraede (Natuurkunde) aangesteld. Als nieuwe groepsvoorzitter Eksakte Wetenschappen werd professor André Oosterlinck (Toegepaste Wetenschappen) verkozen. Oosterlinck is hoofd van het ESAT-elektronika departement, dat hij, ondanks de oprichting van IMEC, van kwalitatieve leegloop of afkaling heeft kunnen behoeden. In zijn functie van groepsvoorzitter wordt hij de verantwoordelijke voor de coördinatie met en tussen de fakulteiten van zijn groep, wat betreft het onderwijs van de eerste en tweede cyclus en voor de benoemingen van AP en WP. Bovendien wordt hij verantwoordelijke voor audiovisuele middelen.

Aangezien het mandaat van prof Deruyttere niet werd hernieuwd, maar anderzijds zijn opdracht aan de KUL nog niet was afgelopen, stelde de rektor voor nog voor één jaar beroep te doen op zijn ervaring. Deruyttere zou dus nog voor één jaar voorzitter blijven van de Raad voor Internationale Relaties en koördinator van de internationale relaties. Hiertoe werd hem de titel ere-vice-rektor toegekend. Andere taken behelzen de leiding van de werkgroep van de KUL voor de deelname aan Flanders Technology 1991 en lidmaatschap van de beheraad van Leuven Research and Development (LRD).

Om gelijkaardige redenen als prof Deruyttere en wegens gezondheidsproblemen werd ook prof Roger Borghgraef niet herkozen als groepsvoorzitter Biomedische Wetenschappen. Nieuwe groepsvoorzitter werd professor Rik Casteels, die tot dan dekaan van de fakulteit Geneeskunde was. Casteels is op de Akademische Raad altijd een spraakmaker geweest, die een hand of controverse standpunt schuift. Het is twijfelachtig of hij als medeverantwoordelijke voor het dagelijks beleid nog die zelfde rol zal spelen op Akademische Raad. Casteels wordt ook de broodnodige link naar de Akademische Ziekenhuizen. Ook Borghgraef mag nog een functie blijven vervullen, namelijk het voorzitterschap van de vzw KU Leuven-Ontwikkelingsamenwerking.

Professor Emma Vorlat (L&W) die de afgelopen vijf jaar groepsvoorzitter Humane Wetenschappen was en de enige vrouw aan de top van deze unief, werd herkozen in haar functie. Als voorzitter van de Onderwijsraad wordt ze echter opgevolgd door professor Marc Debrock.

Boksen

Ook professor Raf Masschelein (Geneeskunde), voorzitter Studentenaangelegenheden, blijft dezelfde functie vervullen. Hij is als voorzitter van de Raad voor Studentenvoorzieningen verantwoordelijk voor de sociale sector aan onze universiteit (huizingen, Alma's, medische dienst...). Zijn vorige mandaat was op dat vlak zeker niet het gemakkelijkste, want de sociale sector heeft verschillende besparingsronden moeten doorstaan. Met de nefaste gevolgen waartegen de studentenbeweging altijd gestreden heeft. Hopelijk krijgt hij tijdens zijn volgende mandaat meer mid-

delen om de studentenbelangen te behartigen.

Als men zo het rijtje van alle BAR-leden afloopt, kan men toch een aantal konklusies trekken. Zo is het opvallend

Deze man heet prof Masschelein. Zijn ongemakkelijke houding wijdt hij aan een vorige kou. (Foto Archief)

Een filosofische kijk op de milieuproblematiek

Bevolkingsexplosie leidt tot katastrophe

Het broeikas effect, zure regen, het gat in de ozonlaag, het omhakken van de tropische regenwouden, de afvalverwerking... De milieuproblematiek is de voorbije jaren zo sterk op de voorgrond gedrongen, dat we tegenwoordig reeds apatisch reageren op alle onheilspellende berichten in de media, en ze haast automatisch onder de 'faits divers' klasseren... zoals de beelden van uitgemergelde kindertjes in Ethiopië of alweer een kalamiteit aan de andere kant van de wereld. Als u ook last heeft van deze vervlaking kunnen we u als bezinning van harte de lektuur aanbevelen van *De ogen van de panda*, een 'milieufilosofisch essay' van de Gentse prof Etienne Vermeersch.

Al de afzonderlijke milieuproblemen staan niet los van elkaar, en Vermeersch vindt ze bovendien zo belangrijk, urgent en alomtvattend dat hij in zijn essay een totaalkoncept ontwikkelt waarbinnen hij ze kan behandelen.

In de euforie door de pijnsnelle evolutie van de mensheid is volgens hem rond '60 een verandering gekomen, toen men begon te beseffen dat een gesloten ecosysteem als het onze geregeld wordt door subtiel evenwichten en door zijn eindigheid slechts beschikt over beperkte grondstofvoorraden. De op hol geslagen aangroei van de wereldbevolking en de exponentiële explosie van de industriële maatschappij hebben geleid tot een verkwistende wijze van verbruik van energie en andere hulpbronnen, tot verontreiniging en vergiftiging van lucht, water en grond en tot de aantasting en vernietiging van diverse biotopen, waardoor diert- en plantensoorten met uitroeiing worden bedreigd en uiteindelijk de toekomst van de mens zelf op het spel staat.

Superieur

Tot daar de diagnose. Volgens Vermeersch is de huidige wereldsituatie het gevolg van de interactie van de drie wezenlijke componenten van de West-Europese cultuur: het specifieke type van wetenschap, techniek en economie. De superieure efficiëntie van ons bestel (wetenschap levert inzichten, techniek bouwt toepassingen en de kapitalistische economie staat in voor productie en verspreiding) verklaart meteen het suk-

lijk gemaakt!" Binnen het BAR is bovendien eigenlijk alleen Masschelein degene die weet wat er in de studentenwereld leeft of die voor de verdediging van de studenten of de sociale sector opkomt. Niet enkel vanuit zijn functie als voorzitter Studentenaangelegenheden, maar ook van nature (ideologisch?). Zijn positie binnen het BAR, zoals je nu al wel inzicht de top van onze universiteit, wordt dus niet gemakkelijk. Dan kan je best begrijpen dat op de receptie ter gelegenheid van zijn herverkiezing, aan Masschelein bokshandschoenen als kado werden aangeboden.

Piet Schreurs

"Er is een ombuiging nodig van het westerse konsumptiepatroon tot een nivo dat ook de ontwikkelingslanden kunnen benaderen en uiteindelijk bereiken zonder dat het ecosysteem verder in gevaar wordt gebracht." (p. 49) Een ononderbroken expansie moet te pletter lopen op energietekort, uitputting van grondstoffen, pollutie en uitroeiing van soorten. Uiteindelijk wordt het bestaan van de mens zelf bedreigd.

Schaduwzijde

Tenslotte hoopt de auteur ook nog dat onze huidige etiek zich spontaan zal uitbreiden tot een milieuetiek, naar de toekomstige generaties toe: "De houding van zorg voor de komende generaties is de enige die garandeert dat alles wat thans waardevol is ook in de toekomst tot het geluk van de mens zal bijdragen, en dat alles wat nu een begin is van een mogelijk gevaar, precies ter wille van die nakomelingen zal worden bestreden." (p. 58)

Hoewel Vermeersch in dit boeiende werkje zijn maatschappijconcept erg doordacht en plausibel uitwerkt en toelicht, zorgt de oplossing die hij voorstelt in het kader van zijn ruimere probleemsituering alsnog voor een kleine schaduwzijde. De evidentie zelve, dat wel, hopeloos utopisch echter. Niet dat we een magisch recept verwacht hadden, maar het valt toch op dat Vermeersch met geen woord rept over de haalbaarheid van zijn ideeën.

Nog dit. Laat u zich vooral niet afschrikken door dat "filosofische" in de titel van dit boekje, dat zeker geen filosofisch traktaat wil zijn. Vermeersch weet zijn gedachtegoed beknopt en duidelijk weer te geven en uit te bouwen, en zweeft nergens in hogere sferen. En u?

Michel Kempeneers

"De ogen van de panda. Een milieufilosofisch essay. Etienne Vermeersch, Uitgeverij Marc Van de Wiele, Brugge 1989 (72 p., 375 fr.)"

Liever niet dweilen met de kraan open

Veto: *Het kollokwium houdt zich in een eerste luik bezig met sociale verantwoordelijkheid in de eigen samenleving. De Sleep is een organisatie die met die problematiek bezig is en misschien net daarom minder bekend is dan Artsen zonder Grenzen of Artsen tegen Atoomwapens?*

Dr. De Ridder: «De Sleep is een wijkgezondheidscentrum, een huisartsengroepspraktijk met een aanbod in de eerstelijnsgezondheidszorg, dat zich vooral naar migranten richt. Er zijn verschillende dergelijke wijkgezondheidscentra, die met elkaar in contact staan. Men kan stellen dat die bewegingen terug gaan op de basisbeweging, op het gedachtegoed van '68. Wij leggen sterk de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de mensen, op de zelfzorg. Ook daarin zit uiteraard een aspect sociale verantwoordelijkheid.»

Dr. Vandeweerdt: «Die link met de basisbeweging is belangrijk voor alle verenigingen die zich bezighouden met de problematiek van de sociale verantwoordelijkheid. Ook de vredesbeweging heeft haar wortels in dat gedachtegoed. Wij zijn daar dus ook mee verward, al nemen wij natuurlijk een speciale plaats in in de vredesbeweging. Wie zich bij ons als arts inzet voor vrede doet dat vanuit dat gedachtegoed. Onze primaire motivatie is niet de pure geneskunde, wat ons drijft om onze kennis als geneesheer ten dienste te stellen van de vredesgedachte is een persoonlijke overtuiging.»

Veto: *Is het toeval dat u op dit moment met zo'n ruime tematiek naar buiten komt? De vraagstelling naar de verantwoordelijkheid van de medische beroepen in problemen als kansarmoede en racisme is toch nieuw.*

Dr. De Ridder: «Ik denk eerder dat dat een uitloesel is van een jarenlange werking als vredesbeweging. Na het INF-akkoord heb je een beetje een inzinking in de actuele temata, de directe dreiging van een nucleair conflict kwam minder centraal te staan. Bovendien is het moeilijk om jarenlang rond één aspect te mobiliseren. Er wordt nu al meer dan tien jaar studiewerk verricht rond atoomwapen en de medische gevolgen ervan. Dan kom je tot bredere kringen, tot bepaalde verbanden, waarbij het tema van de sociale verantwoordelijkheid van de geneskunde naar voren komt.»

«We werken trouwens al langer aan het verbreden van het perspectief, binnen onze verenigingen en in Europees verband. Twee jaar geleden ging er in Leuven al een kollokwium door met als onderwerp het Vijfjandecennium als voorbereiding op conflicten. Er was ook al een symposium over de rol van geneesheren in de Tweede Wereldoorlog. Wat nu gebeurt is eigenlijk verderdenken op die thema's: wat is de verantwoordelijkheid van de arts, ook in het eigen werk, de eigen omgeving.»

Dr. Vandeweerdt: «In verschillende verenigingen is men bezig geweest met de vraag hoe breed ons engagement moest zijn. Wij ageren tegen kernwapens en voor een vreedzame samenleving in het algemeen. Als men ons vraagt standpunten in te nemen over kernenergie of over Derde Wereldproblematieken, dan voelen wij dat wij daar verwantschap mee hebben. Veel mensen zitten trouwens in meer dan één vereniging. Maar tegelijk kunnen wij als vereniging niet al die problematieken behandelen, dan verliezen we onze essentie. Wij hechten ons aan een zekere doelgerichtheid, maar houden contact met verenigingen waar we verwant mee zijn. Dat geeft het ideeëngoed dat ons inspireert een bredere dimensie.»

Dr. De Ridder: «De huidige Golfkrisis is het beste voorbeeld van die verbondenheid van problematieken. We konden net zo goed, in plaats van het kollokwium dat nu gepland is, met dezelfde verenigingen debatteren over het Golfconflict. We willen daarin trouwens onze stem laten horen. Hier is een oorlog in wording, met een zekere nucleaire dreiging. AZG is op haar manier actief betrokken in het conflict, er is de belangrijke Palestijnse groep, waar Geneskunde voor de Derde Wereld heel actief mee bezig is. Je merkt dat wij in zo'n conflict, langs verschillende wegen, allemaal betrokken partij zijn. Wij kunnen daar dus zeker gemeenschappelijke standpunten over innemen, gemeenschappelijke bekommernissen uit.»

Op zaterdag 20 oktober gaat aan de KU Leuven een kollokwium door met als thema Sociale verantwoordelijkheid en de Medische beroepen. Dit thema zal benaderd worden vanuit een drievoudig perspectief: Sociale verantwoordelijkheid in de eigen samenleving, tegenover de Derde Wereld en tegenover Oorlog en Geweld. Het initiatief voor de studiedag gaat uit van een aantal maatschappelijk geëngageerde medische verenigingen. Naast Artsen zonder Grenzen (AZG), de Medische Vereniging ter preventie van Atoomoorlog (MVPA), Nobelprijs voor de Vrede in 1985) en Geneskunde voor de Derde Wereld, organisaties die toch enige bekendheid genieten bij het publiek, zijn er ook minder gerenommeerde verenigingen onder de initiatiefnemers: Medicus Mundi, tot daar nog aan toe, maar had u al eens gehoord van de Initiatiefgroep Gezondheidszorg en Leefmilieu, om van de Artsen zonder Vakantie nog maar te zwijgen. Veto sprak met een aantal vertegenwoordigers van de inrichtende organisaties. Deze en volgende week komen Dr. Vanderweerd (MVPA), Dr. Van Duppen (Geneskunde voor de Derde Wereld) en Dr. De Ridder (de Sleep, een Gentse vereniging die werkzaam is rond de migrantenproblematiek) aan de beurt.

Veto: *Maar andere organisaties, bijvoorbeeld AZG, weigerden tot nu toe vaak consequent om standpunten in te nemen over de conflicten waarin ze zich als arts engageren. Dat geldt niet voor uw organisaties.*

Dr. De Ridder: «Nee. Dat zal trouwens zeker aan bod komen tijdens het kollokwium. In je artspraktijk kom je in aanraking met een aantal sociaal-politieke problemen. In onze praktijk bijvoorbeeld is dat het politieke probleem van het racisme. Op het eerste gezicht hebben de medische contacten tussen geneesheer en patiënt weinig te maken met de wereld rondom ons. Maar in werkelijkheid is dat geen losstaande zaak.»

«Op het kollokwium zullen we die maatschappelijk-politieke factoren die de gezondheidszorg beïnvloeden dan ook vanuit verschillende invalshoeken benaderen: milieu, werkomgeving, vierde wereld, racisme. Wij willen het bekijken vanuit de vraagstelling of mensen nu ziek worden omdat bepaalde politieke structuren mank lopen. Dan overstijgt het oplossen van de problematiek het individuele. De vraag dringt zich dan ook op of je als arts een belangrijker verantwoordelijkheid hebt dan anderen, en een grotere verantwoordelijkheid dan de geneskundige.»

Dr. Vandeweerdt: «Vaak verwijt men ons dat we bezig zijn met andere doelstellingen dan de geneskunde hoort te hebben. Het spreekt vanzelf dat onze bekommernissen niet alleen voortkomen uit onze geneskundepraktijk. Het gaat immers om etische problemen die iedereen aanbelangen. En wij zijn net als andere mensen etisch bekommerd. Vanuit onze functie kunnen wij daar soms iets aan toevoegen. Maar er is geen aparte categorie van een louter op zichzelf bestaande medische etiek, die ons zou kunnen verbieden om namens onze beroepsgroep met

die zaken bezig te zijn. Ik splits mij niet in burger en dokter. En degenen die beweren dat ze niet aan politiek doen, doen het evenzeer, door te zwijgen.»

Veto: *Nochtans vrezen andere deelnemende organisaties voor wat zij noemen "de politisering van de humanitaire daad". Dat gaat vuurwerk geven op het kollokwium.*

Dr. De Ridder: «Dat denk ik ook, maar we zijn daar niet bang voor. De bedoeling is niet om die problematiek uit te praten. Dat geeft trouwens diepgang aan het debat.»

Dr. Van Duppen: «Er zijn natuurlijk ook duidelijk gemeenschappelijke punten met AZG, het idealisme, het vrijwilligersverzet en het "zonder grenzen"-idee, het anti-racisme, de internationale geest. Ik zou die tegenstelling dus ook niet te hard willen stellen.»

«Maar neem nu bij wijze van voorbeeld de hoofdoorzaken van kindersterfte in de Derde Wereld. In totaal sterven er 40.000 per dag. Eerste doodsoorzaak: diarree, 5 miljoen per jaar. Tweede doodsoorzaak: luchtwegeninfectie, 3 miljoen per jaar. Derde doodsoorzaak: mazelen, 1,5 miljoen per jaar. Dat zijn geen tropische ziekten, maar armoedeziekten. Die ziekten kwamen honderd jaar geleden in het Westen in dezelfde prioriteitsvolgorde voor.»

«Veel ziekte, lijden en sterven in de Derde Wereld heeft een directe maatschappelijke grond: armoede en ongelijkheid. Dat los je niet zomaar op door dokters te sturen, door gezondheidsprogramma's, injecties en medicamenten. Dat is een sociaal engagement en verandering. Er is een band tussen medische interventie en sociaal-economische en politieke context. Daarom pleiten wij ervoor om ook politiek stelling te nemen. Neutraliteit in de absolute betekenis bestaat niet, je staat altijd voor keuzes.»

«Een tweede voorbeeld: op het eiland Negros, met zijn vulkanische bodem het rijkste eiland van de Filippijnen, werd altijd aan suikerrieteelt gedaan, in een sociale structuur van grootgrondbezit. Dat suikerriet werd voornamelijk gebruikt door de twee cola-multinationals. Sinds 1983 zijn die overgeschakeld op een kunstmatig zoetmiddel. De suikerprijzen stuiken in elkaar, er wordt geen suikerriet meer verbouwd, en de landarbeiders worden werkloos.»

«Welnu, een recent rapport van Unicef vermeldt dat 150.000 kinderen ondervoed zijn, en de kindersterftecijfers sinds 1983 verdubbeld zijn op Negros. Geneskunde voor de Derde Wereld heeft daar een project lopen en onze mensen voortdurend op het probleem van de landhervorming. De boeren zijn werkloos maar mogen de grond niet bewerken. Doen ze het toch dan komen leger en politie tussenbeide en als die niet hard genoeg optreden, de Vigilantia, burgerwachten of doodskaders. Wij werken samen met organisaties die voor landhervormingen strijden, dat is een oorzakelijke benadering van het probleem. Als je meer wil doen dan dweilen met de kraan open, moet je dergelijke keuzes maken.»

Veto: *Kan je ook je engagement als arts in de problematiek van het racisme op die manier staven? Is er ook daar een specifieke verantwoordelijkheid van de geneesheer?*

Dr. De Ridder: «Je kan de gezondheidstoestand van migranten op een wetenschappelijke manier benaderen, op basis van een aantal indicatoren. Voor de Turkse bevolking in Vlaanderen bijvoorbeeld ligt de zuigelingensterfte dubbel zo hoog als voor de Vlaamse bevolking. De frequentie van arbeidsongevallen bij migranten ligt twee tot drie keer hoger dan bij anderen, invaliditeit komt vaker voor, er is meer vroegtijdige sterfte. Dat zijn allemaal indicatoren waarbij migranten het slechtst skoren onder de verschillende sociale groepen. Men weet al langer dat er een verschil is in levenskansen naargelang de sociale klasse waartoe men behoort. Het blijkt dat die situatie voor migranten nog veel frapperanter is.»

Diarree

Veto: *Maar heeft dat dan iets te maken met hun migrant-zijn of zijn die problemen algemeen in verband te brengen met het opleidingsniveau en de lage levensstandaard. Ook Belgen kunnen in dezelfde omstandigheden dezelfde problemen kennen.*

Dr. De Ridder: «Voor tachtig procent hebben die problemen te maken met de sociale klasse en maar voor tien of twintig procent met culturele of fysieke factoren zoals het klimaat. Voor een stukje speelt dat wel mee, het gebrek aan kennis, het niet toepassen van preventieve maatregelen. Wat ook meespeelt is de gebrekkige communicatie tussen gezondheidszorgers en migranten en het feit dat migranten niet als specifieke doelgroep worden erkend. Ook bepaalde houdingen van de gezondheidszorg zelf, we weten namelijk dat er binnen de gezondheidszorg ook een probleem van racisme is, dat er vooroordelen leven die een invloed hebben op de kwaliteit van de zorgen.»

«Maar meer algemeen is het een probleem van discriminatie. Net zoals het zich voordoet op wereldvlak: kansongelijkheid en ongelijke verdeling van de rijkdom geven rechtstreeks aanleiding tot ziekte en verminderde levenskansen. Dat is ook in ons land het geval. Daarom zien wij onze verantwoordelijkheid ook breder. Vanuit de invalshoek gezondheidszorg willen wij bijdragen tot het creëren van meer kansengelijkheid. Bewustmaking is belangrijk. Migrant moeten zelf, als groep, mogelijkheden verwerven om hun situatie te verbeteren.»

«Ziek zijn wordt vaak als een individueel probleem gezien en verwerkt, het kan zelfs schuldgevoelens oproepen, terwijl het vaak een sociale problematiek is. Het is natuurlijk zeer moeilijk om mensen bewust te maken. In Negros kan je natuurlijk ook niet zeggen "Ik genees uw diarree niet, we gaan samen strijden". Je moet eerst als geneesheer werken, maar tegelijkertijd moet je toch ook met het andere bezig zijn. Anders krijg je op termijn geen enkel perspectief.»

Dr. Vanderweerd: «Dat is inderdaad een belangrijk onderscheid: je kan werken op korte termijn, soms heel spektakulair, of in diepte, veel minder spektakulair en minder doorzichtig. In alle maatschappelijke acties zie je die dualiteit, en ik denk trouwens niet dat ze tegenstrijdig zijn. Ze zijn in zekere mate complementair, maar het ene mag het andere niet in de verdrinking brengen.»

